

Про моногенні функції, визначені в різних комутативних алгебрах

Віталій С. Шпаківський

Анотація. Встановлено відповідність між моногенною функцією в довільній скінченнонімірній комутативній асоціативній алгебрі і скінченним набором моногенних функцій в спеціальній комутативній асоціативній алгебрі.

MSC 2010. 30G35, 57R35

Ключові слова. Комутативна асоціативна алгебра, моногенна функція, характеристичне рівняння, інтегральне представлення

1 Вступ

Напевно першим хто використав аналітичні функції, що приймають значення в комутативній алгебрі для побудови розв'язків тривимірного рівняння Лапласа був П. Кетчум [1]. Він показав, що кожна аналітична функція $\Phi(\zeta)$ змінної $\zeta = xe_1 + ye_2 + ze_3$ задоволяє тривимірне рівняння Лапласа, якщо лінійно незалежні елементи e_1, e_2, e_3 комутативної алгебри задовольняють умову

$$e_1^2 + e_2^2 + e_3^2 = 0, \quad (1.1)$$

оскільки

$$\Delta_3 \Phi := \frac{\partial^2 \Phi}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 \Phi}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 \Phi}{\partial z^2} \equiv \Phi''(\zeta) (e_1^2 + e_2^2 + e_3^2) = 0, \quad (1.2)$$

де $\Phi'' := (\Phi')'$ і $\Phi'(\zeta)$ визначається рівністю $d\Phi = \Phi'(\zeta)d\zeta$.

Узагальнюючи П. Кетчума, М. Рошкулець [2, 3] використовував аналітичні функції зі значеннями в комутативних алгебрах для дослідження рівнянь вигляду

$$\mathcal{L}_N U(x, y, z) := \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} \frac{\partial^N U}{\partial x^\alpha \partial y^\beta \partial z^\gamma} = 0, \quad C_{\alpha,\beta,\gamma} \in \mathbb{R}. \quad (1.3)$$

Розглядаючи змінну $\zeta = xe_1 + ye_2 + ze_3$ і аналітичну функцію $\Phi(\zeta)$, отримуємо наступну рівність для мішаної похідної:

$$\frac{\partial^{\alpha+\beta+\gamma}\Phi}{\partial x^\alpha \partial y^\beta \partial z^\gamma} = e_1^\alpha e_2^\beta e_3^\gamma \Phi^{(\alpha+\beta+\gamma)}(\zeta) = e_1^\alpha e_2^\beta e_3^\gamma \Phi^{(N)}(\zeta). \quad (1.4)$$

Підставляючи (1.4) в рівняння (1.3), маємо рівність

$$\mathcal{L}_N \Phi(\zeta) = \Phi^{(N)}(\zeta) \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} e_1^\alpha e_2^\beta e_3^\gamma.$$

Приходимо до висновку, що для виконання рівності $\mathcal{L}_N \Phi(\zeta) = 0$ елементи алгебри $e_1 = 1, e_2, e_3$ мають задовольняти *характеристичне рівняння*

$$\mathcal{X}(1, e_2, e_3) := \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} e_2^\beta e_3^\gamma = 0. \quad (1.5)$$

Якщо ліву частину рівняння (1.5) розкласти за базисом алгебри, то характеристичне рівняння (1.5) рівносильне *характеристичній системі рівнянь*, породжений рівнянням (1.5).

Таким чином, при виконанні умови (1.5) кожна аналітична функція Φ зі значеннями в довільній комутативній асоціативній алгебрі задовольняє рівняння (1.3), і, відповідно, усі дійснозначні компоненти функції Φ є розв'язками рівняння (1.3).

В роботі [4] розглядаються диференціальні рівняння в частинних похідних від декількох змінних і наведено ряд прикладів на застосування описаного вище методу.

I. Мельниченко [5] запропонував розглядати в рівностях (1.2) і (1.4) функції Φ , двічі диференційовані за Гато, при цьому описав усі базиси $\{e_1, e_2, e_3\}$ тривимірних комутативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} , які задовольняють рівність (1.1), див. [6].

Для цих тривимірних комутативних алгебр, асоційованих з тривимірним рівнянням Лапласа, в роботах [7–9] отримано конструктивний опис усіх моногенних (тобто неперервних і диференційованих за Гато) функцій за допомогою трьох відповідних голоморфних функцій комплексної змінної.

В роботах [10, 11] встановлено конструктивний опис моногенних функцій (зв'язаних з рівнянням $\Delta_3 \Phi = 0$) зі значеннями в деяких n -вимірних комутативних алгебрах за допомогою відповідних n голоморфних функцій комплексної змінної і, спираючись на одержані представлення моногенних функцій, доведено аналоги ряду класичних результатів комплексного аналізу.

Нарешті в роботі [14] отримано конструктивний опис моногенних функцій (зв'язаних з рівнянням (1.3)) зі значеннями в довільній комутативній асоціативній алгебрі над полем \mathbb{C} за допомогою голоморфних функцій комплексної змінної.

У цій роботі буде показано, що для побудови розв'язків рівняння (1.3) у вигляді компонент моногенних функцій зі значеннями в скінченновимірних комутативних асоціативних алгебрах достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій у алгебрах певного виду.

2 Алгебра \mathbb{A}_n^m

Нехай \mathbb{N} — множина натуральних чисел і $m, n \in \mathbb{N}$ такі, що $m \leq n$. Нехай \mathbb{A}_n^m — довільна комутативна асоціативна алгебра з одиницею над полем комплексних чисел \mathbb{C} . Е. Картан [12, с. 33] довів, що в алгебрі \mathbb{A}_n^m існує базис $\{I_k\}_{k=1}^n$, який задовольняє наступні правила множення:

1. $\forall r, s \in [1, m] \cap \mathbb{N} : I_r I_s = \begin{cases} 0 & \text{при } r \neq s, \\ I_r & \text{при } r = s; \end{cases}$
2. $\forall r, s \in [m+1, n] \cap \mathbb{N} : I_r I_s = \sum_{k=\max\{r,s\}+1}^n \Upsilon_{r,k}^s I_k;$
3. $\forall s \in [m+1, n] \cap \mathbb{N} \exists! u_s \in [1, m] \cap \mathbb{N} \quad \forall r \in [1, m] \cap \mathbb{N} :$
 $I_r I_s = \begin{cases} 0 & \text{при } r \neq u_s, \\ I_s & \text{при } r = u_s. \end{cases}$

Крім того, структурні константи $\Upsilon_{r,k}^s \in \mathbb{C}$ задовольняють умови асоціативності:

- (A 1). $(I_r I_s) I_p = I_r (I_s I_p) \quad \forall r, s, p \in [m+1, n] \cap \mathbb{N};$
- (A 2). $(I_u I_s) I_p = I_u (I_s I_p) \quad \forall u \in [1, m] \cap \mathbb{N} \quad \forall s, p \in [m+1, n] \cap \mathbb{N}.$

Очевидно, що перші m базисних векторів $\{I_u\}_{u=1}^m$ є ідемпотентами і породжують напівпросту підалгебру S алгебри \mathbb{A}_n^m , а вектори $\{I_r\}_{r=m+1}^n$ породжують нільпотентну підалгебру N цієї алгебри. З правил множення алгебри \mathbb{A}_n^m випливає, що \mathbb{A}_n^m є напівпрямою сумою m -вимірної напівпростої підалгебри S і $(n-m)$ -вимірної нільпотентної підалгебри N , тобто

$$\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N.$$

Одиницею алгебри \mathbb{A}_n^m є елемент $1 = \sum_{u=1}^m I_u$.

Алгебра \mathbb{A}_n^m містить m максимальних ідеалів

$$\mathcal{I}_u := \left\{ \sum_{k=1, k \neq u}^n \lambda_k I_k : \lambda_k \in \mathbb{C} \right\}, \quad u = 1, 2, \dots, m,$$

перетином яких є радикал

$$\mathcal{R} := \left\{ \sum_{k=m+1}^n \lambda_k I_k : \lambda_k \in \mathbb{C} \right\}. \quad (2.1)$$

Визначимо m лінійних функціоналів $f_u : \mathbb{A}_n^m \rightarrow \mathbb{C}$ рівностями

$$f_u(I_u) = 1, \quad f_u(\omega) = 0 \quad \forall \omega \in \mathcal{I}_u, \quad u = 1, 2, \dots, m. \quad (2.2)$$

Оскільки ядрами функціоналів f_u є відповідно максимальні ідеали \mathcal{I}_u , то ці функціонали є також неперервними і мультиплікативними (див. [13, с. 147]).

3 Моногені функції

Нехай

$$e_1 = 1, \quad e_2 = \sum_{r=1}^n a_r I_r, \quad e_3 = \sum_{r=1}^n b_r I_r \quad (3.1)$$

при $a_r, b_r \in \mathbb{C}$ — трійка векторів в алгебрі \mathbb{A}_n^m , які лінійно незалежні над полем \mathbb{R} . Це означає, що рівність

$$\alpha_1 e_1 + \alpha_2 e_2 + \alpha_3 e_3 = 0, \quad \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in \mathbb{R},$$

виконується тоді і тільки тоді, коли $\alpha_1 = \alpha_2 = \alpha_3 = 0$.

Нехай $\zeta := xe_1 + ye_2 + ze_3$, де $x, y, z \in \mathbb{R}$. Очевидно, що $\xi_u := f_u(\zeta) = x + ya_u + zb_u$, $u = 1, 2, \dots, m$. Видіlimо в алгебрі \mathbb{A}_n^m лінійну оболонку $E_3 := \{\zeta = xe_1 + ye_2 + ze_3 : x, y, z \in \mathbb{R}\}$, породжену векторами e_1, e_2, e_3 .

Далі істотним є припущення: $f_u(E_3) = \mathbb{C}$ при всіх $u = 1, 2, \dots, m$, де $f_u(E_3)$ — образ множини E_3 при відображені f_u . Очевидно, що це має місце тоді і тільки тоді, коли при кожному фіксованому $u = 1, 2, \dots, m$ хоча б одне з чисел a_u чи b_u належить $\mathbb{C} \setminus \mathbb{R}$. В теоремі 7.1 роботи [14] встановлено підклас рівнянь вигляду (1.3) для яких умова $f_u(E_3) = \mathbb{C}$ виконується при всіх $u = 1, 2, \dots, m$.

Області Ω тривимірного простору \mathbb{R}^3 поставимо у відповідність область $\Omega_\zeta := \{\zeta = xe_1 + ye_2 + ze_3 : (x, y, z) \in \Omega\}$ в E_3 .

Неперервну функцію $\Phi : \Omega_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ називатимемо *моногененою* в області $\Omega_\zeta \subset E_3$, якщо Φ диференційовна за Гато в кожній точці цієї області, тобто якщо для кожного $\zeta \in \Omega_\zeta$ існує елемент $\Phi'(\zeta)$ алгебри \mathbb{A}_n^m такий, що виконується рівність

$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0+0} (\Phi(\zeta + \varepsilon h) - \Phi(\zeta)) \varepsilon^{-1} = h \Phi'(\zeta) \quad \forall h \in E_3.$$

$\Phi'(\zeta)$ називається *похідною Гато* функції Φ в точці ζ .

Розглянемо розклад функції $\Phi : \Omega_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ за базисом $\{I_k\}_{k=1}^n$:

$$\Phi(\zeta) = \sum_{k=1}^n U_k(x, y, z) I_k. \quad (3.2)$$

У випадку, коли функції $U_k : \Omega \rightarrow \mathbb{C}$ є \mathbb{R} -диференційовними в області Ω , тобто для довільного $(x, y, z) \in \Omega$

$$\begin{aligned} U_k(x + \Delta x, y + \Delta y, z + \Delta z) - U_k(x, y, z) &= \frac{\partial U_k}{\partial x} \Delta x + \frac{\partial U_k}{\partial y} \Delta y + \frac{\partial U_k}{\partial z} \Delta z + \\ &+ o\left(\sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y)^2 + (\Delta z)^2}\right), \quad (\Delta x)^2 + (\Delta y)^2 + (\Delta z)^2 \rightarrow 0, \end{aligned}$$

функція Φ моногенна в області Ω_ζ тоді і тільки тоді, коли у кожній точці області Ω_ζ виконуються умови:

$$\frac{\partial \Phi}{\partial y} = \frac{\partial \Phi}{\partial x} e_2, \quad \frac{\partial \Phi}{\partial z} = \frac{\partial \Phi}{\partial x} e_3. \quad (3.3)$$

Відмітимо, що розклад резольвенти має вигляд

$$(te_1 - \zeta)^{-1} = \sum_{u=1}^m \frac{1}{t - \xi_u} I_u + \sum_{s=m+1}^n \sum_{k=2}^{s-m+1} \frac{Q_{k,s}}{(t - \xi_{u_s})^k} I_s \quad (3.4)$$

$$\forall t \in \mathbb{C} : t \neq \xi_u, \quad u = 1, 2, \dots, m,$$

де $Q_{k,s}$ визначені наступними рекурентними спiввiдношеннями:

$$Q_{2,s} := T_s, \quad Q_{k,s} = \sum_{r=k+m-2}^{s-1} Q_{k-1,r} B_{r,s}, \quad k = 3, 4, \dots, s - m + 1.$$

при

$$T_s := ya_s + zb_s, \quad B_{r,s} := \sum_{k=m+1}^{s-1} T_k \Upsilon_{r,s}^k, \quad s = m + 2, \dots, n,$$

а натуральні числа u_s визначені у правилі 3 таблиці множення алгебри \mathbb{A}_n^m .

Із співвідношень (3.4) випливає, що точки $(x, y, z) \in \mathbb{R}^3$, які відповідають необоротним елементам $\zeta \in \mathbb{A}_n^m$, лежать на прямих

$$L_u : \begin{cases} x + y \operatorname{Re} a_u + z \operatorname{Re} b_u = 0, \\ y \operatorname{Im} a_u + z \operatorname{Im} b_u = 0 \end{cases} \quad (3.5)$$

в тривимірному просторі \mathbb{R}^3 .

Нехай область $\Omega \subset \mathbb{R}^3$ є опуклою в напрямку прямих L_u , $u = 1, 2, \dots, m$. Позначимо через D_u область комплексної площини \mathbb{C} , на яку область Ω_ζ відображається функціоналом f_u .

Теорема А [14]. *Нехай область $\Omega \subset \mathbb{R}^3$ є опуклою в напрямку прямих L_u і $f_u(E_3) = \mathbb{C}$ при всіх $u = 1, 2, \dots, m$. Тоді кожна моногенна функція $\Phi : \Omega_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ подається у вигляді*

$$\Phi(\zeta) = \sum_{u=1}^m I_u \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_u} F_u(t)(t-\zeta)^{-1} dt + \sum_{s=m+1}^n I_s \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_{u_s}} G_s(t)(t-\zeta)^{-1} dt, \quad (3.6)$$

де F_u — деяка голоморфна функція в області D_u і G_s — деяка голоморфна функція в області D_{u_s} , а Γ_q — замкнена жорданова спрямлювана крива, яка лежить в області D_q , охоплює точку ξ_q і не містить точок ξ_ℓ , $\ell = 1, 2, \dots, m$, $\ell \neq q$.

Оскільки за умов теореми А кожна моногенна функція $\Phi : \Omega_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ продовжується до функції, моногенної в області

$$\Pi_\zeta := \{\zeta \in E_3 : f_u(\zeta) = D_u, u = 1, 2, \dots, m\}, \quad (3.7)$$

то надалі будемо розглядати моногенні функції Φ , визначені в областях виду Π_ζ .

4 Характеристичне рівняння в різних комутативних алгебрах

Скажемо, що система поліноміальних над полем \mathbb{C} рівнянь Q_1 *редукується* до системи поліноміальних рівнянь Q_2 , якщо система Q_2 отримується з системи Q_1 шляхом відкідання деякої кількості рівнянь. В свою чергу, система Q_2 є *редукцією* системи Q_1 . Відмітимо, що для заданої системи поліноміальних рівнянь Q_1 редукована система Q_2 не єдина. Очевидним є наступне твердження.

Твердження 4.1. Нехай система поліноміальних рівнянь Q_1 з комплексними невідомими t_1, t_2, \dots, t_n має розв'язки і Q_2 – будь-яка її редукована система з невідомими $t_{i_1}, t_{i_2}, \dots, t_{i_k}$, де i_1, i_2, \dots, i_k , $k \leq n$, – попарно різні елементи множини $\{1, 2, \dots, n\}$. Тоді усі $t_{i_1}, t_{i_2}, \dots, t_{i_k}$, які задовольняють систему Q_1 є розв'язками системи Q_2 .

Наприклад, система рівнянь

$$\begin{aligned} 1 + a_1^2 + b_1^2 &= 0, \\ 1 + a_2^2 + b_2^2 &= 0, \\ a_2 a_3 + b_2 b_3 &= 0 \end{aligned} \tag{4.1}$$

редукується до системи рівнянь

$$\begin{aligned} 1 + a_2^2 + b_2^2 &= 0, \\ a_2 a_3 + b_2 b_3 &= 0. \end{aligned} \tag{4.2}$$

Твердження 4.1 означає, що всі значення a_2, b_2, a_3, b_3 , які задовольняють систему (4.1) є розв'язками системи (4.2).

Встановимо допоміжні твердження.

Лема 4.1. Нехай в алгебрі \mathbb{A}_n^m існує трійка лінійно незалежних над \mathbb{R} векторів $1, e_2, e_3$, які задовольняють характеристичне рівняння (1.5). Тоді для кожного $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ характеристична система, породжена рівнянням $\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = 0$ є редукцією характеристичної системи, породженої рівнянням (1.5).

Доказательство. Нехай ліва частина рівняння (1.5) в базисі алгебри має вигляд

$$\mathcal{X}(1, e_2, e_3) = \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} e_2^\beta e_3^\gamma = \sum_{k=1}^n V_k I_k = 0.$$

Відповідно, характеристична система, породжена рівнянням (1.5), має вигляд

$$\begin{aligned} V_1 &= 0, \\ &\dots \\ V_n &= 0. \end{aligned} \tag{4.3}$$

Тепер розглянемо характеристичну систему, породженну рівнянням $\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = 0$. Маємо

$$\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} I_u (e_2 I_u)^\beta (e_3 I_u)^\gamma =$$

$$= I_u \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} e_2^\beta e_3^\gamma = I_u \sum_{k=1}^n V_k I_k = V_u + I_u \sum_{k=m+1}^n V_k I_k = 0. \quad (4.4)$$

Відповідно до правила 3 таблиці множення алгебри \mathbb{A}_n^m добуток $I_u \sum_{k=m+1}^n V_k I_k$ належить радикалу \mathcal{R} . Таким чином, рівняння (4.4) рівносильне такій характеристичній системі:

$$\begin{aligned} V_u &= 0, \\ \dots\dots \\ V_k &= 0 \quad \forall k \in \{m+1, \dots, n\} : I_u I_k = I_k. \end{aligned} \quad (4.5)$$

Очевидно, що система (4.5) є редукцією системи (4.3). \square

Позначимо через $\text{Rad } e_2$ частину вектора e_2 з розкладу (3.1), яка міститься в його радикалі, тобто $\text{Rad } e_2 := \sum_{r=m+1}^n a_r I_r$. Аналогічно, $\text{Rad } e_3 := \sum_{r=m+1}^n b_r I_r$.

Лема 4.2. *Нехай в алгебрі $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ існує трийка лінійно незалежних над \mathbb{R} векторів $1, e_2, e_3$, які задовільняють характеристичне рівняння (1.5). Тоді в алгебрі $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ (де нільпотентна підалгебра N та юс сама що й в алгебрі \mathbb{A}_n^m) для кожного $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ існує трийка векторів*

$$\begin{aligned} \tilde{e}_1(u) &= 1, \\ \tilde{e}_2(u) &:= a_u + I_u \text{Rad } e_2, \\ \tilde{e}_3(u) &:= b_u + I_u \text{Rad } e_3 \end{aligned} \quad (4.6)$$

така, що характеристична система, породжена рівнянням $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ є редукцією характеристичної системи, породженої рівнянням (1.5).

Доказателство. Наслідком рівностей (4.6) є рівності

$$\begin{aligned} \tilde{e}_2^\beta(u) &= a_u^\beta + I_u \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k, \\ \tilde{e}_3^\gamma(u) &= b_u^\gamma + I_u \sum_{k=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^k b_u^{\gamma-k} (\text{Rad } e_3)^k. \end{aligned} \quad (4.7)$$

Враховуючи формули (4.7), характеристичний многочлен $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ набуває вигляду

$$\begin{aligned} \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} \tilde{e}_2^\beta(u) \tilde{e}_3^\gamma(u) &= \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} \left(a_u^\beta b_u^\gamma + \right. \\ &+ I_u b_u^\gamma \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k + I_u a_u^\beta \sum_{k=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^k b_u^{\gamma-k} (\text{Rad } e_3)^k + \\ &\left. + I_u \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k \sum_{p=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^p b_u^{\gamma-p} (\text{Rad } e_3)^p \right) = 0. \end{aligned} \quad (4.8)$$

Далі покажемо, що характеристичні системи, породжені рівняннями $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ і $\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = 0$ співпадають.

З цією метою зауважимо, що наслідком розкладів (3.1) є подання

$$e_2 = a_1 I_1 + \cdots + a_m I_m + \text{Rad } e_2, \quad e_3 = b_1 I_1 + \cdots + b_m I_m + \text{Rad } e_3,$$

з яких випливають спiввiдношення

$$e_2 I_u = a_u I_u + I_u \text{Rad } e_2, \quad e_3 I_u = b_u I_u + I_u \text{Rad } e_3. \quad (4.9)$$

Тепер з (4.9) випливають рiвностi

$$\begin{aligned} e_2^\beta I_u &= a_u^\beta I_u + I_u \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k, \\ e_3^\gamma I_u &= b_u^\gamma I_u + I_u \sum_{k=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^k b_u^{\gamma-k} (\text{Rad } e_3)^k. \end{aligned} \quad (4.10)$$

Беручи до уваги формули (4.10), характеристичне рiвняння $\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = 0$ набуває вигляду

$$\begin{aligned} I_u \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} e_2^\beta e_3^\gamma &= \sum_{\alpha+\beta+\gamma=N} C_{\alpha,\beta,\gamma} \left(a_u^\beta b_u^\gamma I_u + \right. \\ &+ I_u b_u^\gamma \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k + I_u a_u^\beta \sum_{k=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^k b_u^{\gamma-k} (\text{Rad } e_3)^k + \\ &\left. + I_u \sum_{k=1}^{\beta} \mathcal{C}_\beta^k a_u^{\beta-k} (\text{Rad } e_2)^k \sum_{p=1}^{\gamma} \mathcal{C}_\gamma^p b_u^{\gamma-p} (\text{Rad } e_3)^p \right) = 0. \end{aligned} \quad (4.11)$$

З рiвностей (4.8), (4.11) очевидним чином випливає, що характеристичні системи, породжені рiвняннями $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ і $\mathcal{X}(I_u, e_2 I_u, e_3 I_u) = 0$ спiвпадають. Тепер доведення леми випливає з леми 4.1.

□

Зauważenie 4.1. Відмітимо, що алгебра $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ з базисом $\{1, I_{m+1}, \dots, I_n\}$ є підалгеброю алгебри $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$. Дійсно, будь-який елемент a алгебри $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ вигляду

$$\begin{aligned} a &= a_0 I_1 + a_0 I_2 + \cdots + a_0 I_m + a_{m+1} I_{m+1} + \cdots + a_n I_n = \\ &= a_0(I_1 + \cdots + I_m) + a_{m+1} I_{m+1} + \cdots + a_n I_n = a_0 + a_{m+1} I_{m+1} + \cdots + a_n I_n \end{aligned}$$

є представленням довільного елементу алгебри $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$.

З твердження 4.1 і леми 4.2 випливає така

Teorema 4.1. Нехай в алгебрі $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ існує трійка лінійно незалежних над \mathbb{R} векторів $1, e_2, e_3$, які задовільняють характеристичне рівняння (1.5). Тоді в алгебрі $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ (де нільпотентна підалгебра N та її сама що є в алгебрі \mathbb{A}_n^m) для кожного $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ трійка векторів (4.6) задовільняє характеристичне рівняння $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$.

Приклад 4.1. Розглянемо над полем \mathbb{C} алгебру \mathbb{A}_3^2 з таблицею множення (див., наприклад, [6, с. 32], [8])

.	I_1	I_2	I_3
I_1	I_1	0	0
I_2	0	I_2	I_3
I_3	0	I_3	0

(4.12)

Очевидно, що напівпростою підалгеброю S є підалгебра, породжена ідемпотентами I_1, I_2 , а нільпотентною підалгеброю N є підалгебра $\{\alpha I_3 : \alpha \in \mathbb{C}\}$. Тоді алгебра $\mathbb{A}_2^1 := 1 \oplus_s N$ співпадає з відомою бігармонічною алгеброю \mathbb{B} (див., наприклад, [15]) і має таку таблицю множення:

.	1	I_3
1	1	I_3
I_3	I_3	0

(4.13)

Нехай в алгебрі \mathbb{A}_3^2 задане характеристичне рівняння (1.1). Як відомо (див. теорему 1.8 в [6]), умова гармонічності (1.1) векторів $e_1 = 1, e_2 = a_1 I_1 + a_2 I_2 + a_3 I_3, e_3 = b_1 I_1 + b_2 I_2 + b_3 I_3$ алгебри \mathbb{A}_3^2 рівносильна системі рівнянь (4.1).

Оскільки для алгебри \mathbb{A}_3^2 $m = 2$, то в алгебрі \mathbb{B} ми будуємо дві трійки векторів виду (4.6):

$$\tilde{e}_1(1) = 1, \tilde{e}_2(1) = a_1 + I_1(a_3 I_3) = a_1, \tilde{e}_3(1) = b_1 + I_1(b_3 I_3) = b_1 \quad (4.14)$$

та

$$\begin{aligned}\tilde{e}_1(2) &= 1, \\ \tilde{e}_2(2) &= a_2 + I_2(a_3 I_3) = a_2 + a_3 I_3, \\ \tilde{e}_3(2) &= b_2 + I_2(b_3 I_3) = b_2 + b_3 I_3.\end{aligned}\tag{4.15}$$

За теоремою 4.1 трійки (4.14) та (4.15) гармонічні в алгебрі \mathbb{B} (тобто задовільняють умову (1.1)). Справді, гармонічність трійки (4.14) рівносильна першому рівнянню системи (4.1), а гармонічність трійки (4.15) рівносильна системі (4.2).

Приклад 4.2. Розглянемо над полем \mathbb{C} алгебру \mathbb{A}_5^3 з такою таблицею множення

.	I_1	I_2	I_3	I_4	I_5
I_1	I_1	0	0	0	I_5
I_2	0	I_2	0	0	0
I_3	0	0	I_3	I_4	0
I_4	0	0	I_4	0	0
I_5	I_5	0	0	0	0

.(4.16)

Відмітимо, що напівпростою підалгеброю S є підалгебра, породжена ідемпотентами I_1, I_2, I_3 , а нільпотентною підалгеброю N є підалгебра з базисом $\{I_4, I_5\}$. Тоді алгебра $\mathbb{A}_3^1 := 1 \oplus_s N$ співпадає з відомою алгеброю \mathbb{A}_4 (див., наприклад, [6, с. 26]) і має таку таблицю множення:

.	1	I_4	I_5
1	1	I_4	I_5
I_4	I_4	0	0
I_5	I_5	0	0

.(4.17)

Нехай в алгебрі \mathbb{A}_5^3 задане характеристичне рівняння (1.1). Умова гармонічності (1.1) векторів вигляду (3.1) алгебри \mathbb{A}_5^3 рівносильна наступній системі рівнянь

$$\begin{aligned}1 + a_u^2 + b_u^2 &= 0, \quad u = 1, 2, 3, \\ a_3 a_4 + b_3 b_4 &= 0, \\ a_1 a_5 + b_1 b_5 &= 0.\end{aligned}\tag{4.18}$$

Оскільки для алгебри \mathbb{A}_5^3 $m = 3$, то в алгебрі \mathbb{A}_4 ми будуємо три трійки векторів виду (4.6):

$$\begin{aligned}\tilde{e}_1(1) &= 1, \\ \tilde{e}_2(1) &= a_1 + I_1(a_4 I_4 + a_5 I_5) = a_1 + a_5 I_5, \\ \tilde{e}_3(1) &= b_1 + I_1(b_4 I_4 + b_5 I_5) = b_1 + b_5 I_5,\end{aligned}\tag{4.19}$$

$$\begin{aligned}\tilde{e}_1(2) &= 1, \\ \tilde{e}_2(2) &= a_2 + I_2(a_4I_4 + a_5I_5) = a_2, \\ \tilde{e}_3(2) &= b_2 + I_2(b_4I_4 + b_5I_5) = b_2,\end{aligned}\tag{4.20}$$

та

$$\begin{aligned}\tilde{e}_1(3) &= 1, \\ \tilde{e}_2(3) &= a_3 + I_3(a_4I_4 + a_5I_5) = a_3 + a_4I_4, \\ \tilde{e}_3(3) &= b_3 + I_3(b_4I_4 + b_5I_5) = b_3 + b_4I_4.\end{aligned}\tag{4.21}$$

За теоремою 4.1 трійки (4.19), (4.20) та (4.21) гармонічні в алгебрі \mathbb{A}_4 (тобто задовільняють умову (1.1)). Справді, гармонічність трійки (4.19) рівносильна системі з першого і п'ятого рівняння системи (4.15); гармонічність трійки (4.20) рівносильна другому рівнянню системи (4.15), а гармонічність трійки (4.21) рівносильна системі з третього і четвертого рівняння системи (4.15).

4.1 Лінійна незалежність векторів $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$

З наведених прикладів видно, що вектори $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ при деяких $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ можуть бути лінійно залежними над полем \mathbb{R} . Так, трійки (4.14), (4.20) завжди лінійно залежні над полем \mathbb{R} .

Встановимо необхідні і достатні умови лінійної незалежності над полем \mathbb{R} векторів $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ алгебри $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$.

Лема 4.3. *Нехай вектори (3.1) алгебри $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ лінійно незалежні над полем \mathbb{R} і нехай $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ фіксоване. Тоді*

1. якщо вектори $I_u \operatorname{Rad} e_2, I_u \operatorname{Rad} e_3 \in \mathbb{A}_n^m$ лінійно незалежні над полем \mathbb{R} , то вектори $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ алгебри $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ також лінійно незалежні над полем \mathbb{R} ;

2. якщо жс вектори $I_u \operatorname{Rad} e_2, I_u \operatorname{Rad} e_3 \in \mathbb{A}_n^m$ лінійно залежні над полем \mathbb{R} , то вектори $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ алгебри $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ лінійно незалежні над полем \mathbb{R} тоді і тільки тоді, коли існує $r \in \{m+1, \dots, n\}$ таке, що $I_u I_r = I_r$ і виконується хоча б одне співвідношення

$$\operatorname{Im} a_u \operatorname{Re} b_r \neq \operatorname{Im} b_u \operatorname{Re} a_r \quad \text{або} \quad \operatorname{Im} a_u \operatorname{Im} b_r \neq \operatorname{Im} b_u \operatorname{Im} a_r. \tag{4.22}$$

Доказательство. Доведемо перше твердження леми. За умовою рівність

$$\beta_2 I_u \operatorname{Rad} e_2 + \beta_3 I_u \operatorname{Rad} e_3 = 0, \quad \beta_2, \beta_3 \in \mathbb{R} \tag{4.23}$$

виконується тоді і тільки тоді, коли $\beta_2 = \beta_3 = 0$.

Розглянемо лінійну комбінацію

$$\alpha_1 + \alpha_2 \tilde{e}_2(u) + \alpha_3 \tilde{e}_3(u) = (\alpha_1 + \alpha_2 a_u + \alpha_3 b_u) +$$

$$+ (\alpha_2 I_u \operatorname{Rad} e_2 + \alpha_3 I_u \operatorname{Rad} e_3) = 0, \quad \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \in \mathbb{R}. \quad (4.24)$$

Оскільки вираз у другій дужці в рівності (4.24) приймає значення в радикалі \mathcal{R} алгебри, а перша дужка комплекснозначна, то умова (4.24) рівносильна системі рівнянь

$$\begin{aligned} \alpha_1 + \alpha_2 a_u + \alpha_3 b_u &= 0, \\ \alpha_2 I_u \operatorname{Rad} e_2 + \alpha_3 I_u \operatorname{Rad} e_3 &= 0. \end{aligned} \quad (4.25)$$

З другого рівняння системи (4.25) і умови (4.23) випливає, що $\alpha_2 = \alpha_3 = 0$. А тоді з першого рівняння системи (4.25) отримуємо $\alpha_1 = 0$. Отже, вектори $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ лінійно незалежні над \mathbb{R} .

Доведемо друге твердження леми. Розглянемо рівність

$$\beta_1 + \beta_2 e_2 + \beta_3 e_3 = \sum_{s=1}^m I_s(\beta_1 + \beta_2 a_s + \beta_3 b_s) + \sum_{k=m+1}^n I_k(\beta_2 a_k + \beta_3 b_k) = 0,$$

яка рівносильна системі рівнянь

$$\begin{aligned} \beta_1 + \beta_2 \operatorname{Re} a_s + \beta_3 \operatorname{Re} b_s &= 0, \\ \beta_2 \operatorname{Im} a_s + \beta_3 \operatorname{Im} b_s &= 0, \quad s = 1, 2, \dots, m, \\ \beta_2 \operatorname{Re} a_k + \beta_3 \operatorname{Re} b_k &= 0, \\ \beta_2 \operatorname{Im} a_k + \beta_3 \operatorname{Im} b_k &= 0, \quad k = m+1, \dots, n. \end{aligned} \quad (4.26)$$

Лінійна незалежність над \mathbb{R} векторів $1, e_2, e_3$ означає, що серед усіх рівнянь системи (4.26), окрім першого, існує хоча б два рівняння, які між собою не пропорційні.

Тепер запишемо умову лінійної незалежності над \mathbb{R} векторів $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$. Для цього систему (4.25) запишемо в розгорнутому вигляді

$$\begin{aligned} \alpha_1 + \alpha_2 \operatorname{Re} a_u + \alpha_3 \operatorname{Re} b_u &= 0, \\ \alpha_2 \operatorname{Im} a_u + \alpha_3 \operatorname{Im} b_u &= 0, \\ \alpha_2 \operatorname{Re} a_r + \alpha_3 \operatorname{Re} b_r &= 0, \\ \alpha_2 \operatorname{Im} a_r + \alpha_3 \operatorname{Im} b_r &= 0 \\ \forall r \in \{m+1, \dots, n\} \quad : \quad I_u I_r &= I_r. \end{aligned} \quad (4.27)$$

За умовою пункту 2 леми вектори $I_u \operatorname{Rad} e_2, I_u \operatorname{Rad} e_3$ лінійно залежні над \mathbb{R} . Це означає, що в системі (4.27) всі рівності, окрім перших двох, пропорційні між собою. Очевидно, що для лінійної незалежності над \mathbb{R} векторів $1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)$ необхідно і достатньо, щоб друге рівняння системи (4.27) було не пропорційне хоча б з одним іншим рівнянням (крім першого) системи (4.27). А це рівносильно умовам (4.22).

□

5 Моногенні функції, визначені в різних комутативних алгебрах

В алгебрі $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ будемо розглядати моногенні функції Φ , визначені в деякій області $\Pi_\zeta \subset E_3$ виду (3.7). Геометрично область $\Pi \subset \mathbb{R}^3$, яка конгруентна області $\Pi_\zeta \subset E_3$, є перетином m нескінчених циліндрів, кожен з яких паралельний деякій з m прямих L_u , $u = 1, 2, \dots, m$ вигляду (3.5). Тобто, $\Pi = \cap_{u=1}^m \Pi(u)$, де $\mathbb{R}^3 \supset \Pi(u)$ — нескінчений циліндр, паралельний прямій L_u . І те ж саме маємо для конгруентних областей в E_3 :

$$\Pi_\zeta = \bigcap_{u=1}^m \Pi_\zeta(u). \quad (5.1)$$

Аналітично циліндр $\Pi_\zeta(u)$ визначається рівністю

$$\Pi_\zeta(u) = \{\zeta_u := I_u \zeta : \zeta \in \Pi_\zeta\}.$$

Тепер розглянемо моногенну в області Π_ζ функцію $\Phi : \Pi_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$. Введемо позначення

$$\Phi_u(\zeta) := I_u \Phi(\zeta), \quad u = 1, 2, \dots, m. \quad (5.2)$$

Тоді очевидно є рівність

$$\Phi = (I_1 + \dots + I_m)\Phi = \sum_{u=1}^m \Phi_u. \quad (5.3)$$

Крім того, з рівності (3.6) і таблиці множення алгебри \mathbb{A}_n^m випливає, що при кожному $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ функція Φ_u моногенна у всьому нескінченному циліндрі $\Pi_\zeta(u)$.

Таким чином, кожна моногенна в області (5.1) функція $\Phi : \Pi_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ подається у вигляді суми (5.3), де функція Φ_u моногенна у всьому циліндрі $\Pi_\zeta(u)$.

Тепер перейдемо до розгляду моногенних функцій $\tilde{\Phi}$ в алгебрі $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$. Оскільки, відповідно до зауваження 4.1, алгебра \mathbb{A}_{n-m+1}^1 є підалгеброю алгебри \mathbb{A}_n^m , то в алгебрі \mathbb{A}_{n-m+1}^1 усі цилінди $\Pi_\zeta(u)$ з рівності (5.1) співпадають між собою. Тобто, в алгебрах вигляду \mathbb{A}_{n-m+1}^1 кожна моногенна функція буде моногенною в деякому одному нескінченному циліндрі.

В наступній теоремі встановлюється зв'язок між моногенними функціями в алгебрах $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ та $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$. Для формульовання результату введемо деякі позначення.

На вектори вигляду (4.6) алгебри \mathbb{A}_{n-m+1}^1 натягнемо лінійний простір $\tilde{E}_3(u) := \{\tilde{\zeta}(u) = x + y\tilde{e}_2(u) + z\tilde{e}_3(u) : x, y, z \in \mathbb{R}\}$. Трійка векторів (4.6) визначає одну пряму $\tilde{L}(u)$ виду (3.5), яка відповідає множині необоротних елементів $\tilde{\zeta}(u)$ простору $\tilde{E}_3(u)$. Нехай $\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)}$ — деякий нескінчений циліндр в $\tilde{E}_3(u)$, паралельний прямій $\tilde{L}(u)$.

Теорема 5.1. *Нехай в алгебрі $\mathbb{A}_n^m = S \oplus_s N$ існує трійка лінійно незалежних над \mathbb{R} векторів $1, e_2, e_3$, які задовільняють характеристичне рівняння (1.5) і нехай $f_u(E_3) = \mathbb{C}$ при всіх $u = 1, 2, \dots, m$. Крім того, нехай функція $\Phi : \Pi_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ змінної $\zeta = x + ye_2 + ze_3$ моногенна в області $\Pi_\zeta \subset E_3$ виду (5.1). Тоді в алгебрі $\mathbb{A}_{n-m+1}^1 = 1 \oplus_s N$ (де нільпотентна підалгебра N та її сама що й в алгебрі \mathbb{A}_n^m) для кожного $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ існує трійка векторів (4.6), яка задовільняє характеристичне рівняння $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ і існує функція $\tilde{\Phi}_u : \tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)} \rightarrow \mathbb{A}_{n-m+1}^1$ змінної $\tilde{\zeta}(u)$, яка моногенна в циліндрі*

$$\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)} = \left\{ \tilde{\zeta}(u) \in \tilde{E}_3(u) : f_u(\tilde{\zeta}(u)) = f_u(\zeta), \zeta \in \Pi_\zeta(u) \right\}$$

така, що

$$\Phi_u(\zeta) = I_u \tilde{\Phi}_u(\tilde{\zeta}(u)). \quad (5.4)$$

Доказательство. Існування трійки (4.6) з властивістю $\mathcal{X}(1, \tilde{e}_2(u), \tilde{e}_3(u)) = 0$ доведено в теоремі 4.1. Нехай надалі $u \in \{1, 2, \dots, m\}$ фіксоване. Доведемо існування і моногенність в області $\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)}$ функції $\tilde{\Phi}_u$, яка задовільняє рівність (5.4). З цією метою спочатку доведемо рівність

$$I_u \zeta^{-1} = I_u \tilde{\zeta}^{-1}(u) \quad (5.5)$$

$$\forall \zeta = x + ye_2 + ze_3 \quad \forall \tilde{\zeta}(u) = x + y\tilde{e}_2(u) + z\tilde{e}_3(u), \quad x \in \mathbb{C}, y, z \in \mathbb{R}.$$

З рівностей (4.10), (4.6) випливають співвідношення

$$I_u e_2 = I_u \tilde{e}_2(u), \quad I_u e_3 = I_u \tilde{e}_3(u),$$

з яких, в свою чергу, випливає рівність

$$I_u \zeta = I_u \tilde{\zeta}(u). \quad (5.6)$$

Розглянемо різницю $I_u \zeta^{-1} - I_u \tilde{\zeta}^{-1}(u)$. За формулою Гільберта (див., наприклад, теорему 4.8.2 в [13]), маємо

$$I_u \zeta^{-1} - I_u \tilde{\zeta}^{-1}(u) = (I_u \zeta - I_u \tilde{\zeta}(u)) \left(\zeta \tilde{\zeta}(u) \right)^{-1} = 0,$$

внаслідок рівності (5.6). Отже, рівність (5.5) доведено. Тепер з (5.5) маємо співвідношення

$$I_u(t - \zeta)^{-1} = I_u(t - \tilde{\zeta}(u))^{-1} \quad (5.7)$$

$$\forall t \in \mathbb{C} : t \neq \xi_u = f_u(\zeta) \quad \forall \zeta \in \Pi_\zeta(u) \quad \forall \tilde{\zeta}(u) \in \tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)}.$$

З таблиці множення алгебри \mathbb{A}_n^m і формули (3.6) для моногенної в області $\Pi_\zeta(u)$ функції $\Phi_u(\zeta)$ маємо представлення

$$\Phi_u(\zeta) = I_u \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_u} \left(F_u(t) + \sum_{s=m+1}^n I_s G_s(t) \right) (t - \zeta)^{-1} dt, \quad (5.8)$$

де функції F_u, G_s визначені в теоремі **A**.

Враховуючи співвідношення (5.7), представлення (5.8) перепишемо у вигляді

$$\Phi_u(\zeta) = I_u \frac{1}{2\pi i} \int_{\Gamma_u} \left(F_u(t) + \sum_{s=m+1}^n I_s G_s(t) \right) (t - \tilde{\zeta}(u))^{-1} dt. \quad (5.9)$$

Оскільки в алгебрі \mathbb{A}_{n-m+1}^1 міститься єдиний максимальний ідеал \mathcal{I} , який співпадає з радикалом (2.1) цієї алгебри \mathcal{R} , то на цій алгебрі визначений єдиний лінійний неперервний мультиплікативний функціонал $f : \mathbb{A}_{n-m+1}^1 \rightarrow \mathbb{C}$ ядром якого є радикал \mathcal{R} . А це означає, що $f(\tilde{\zeta}(u)) = x + a_u y + b_u z$ для кожного $\tilde{\zeta}(u) \in \tilde{E}_3(u)$. Беручи до уваги рівність $f_u(\zeta) = x + a_u y + b_u z$ для довільного $\zeta \in E_3$, маємо рівність

$$f(\tilde{\zeta}(u)) = f_u(\zeta). \quad (5.10)$$

З рівності (5.10) і умови теореми $f_u(E_3) = \mathbb{C}$ отримуємо співвідношення $f(\tilde{\zeta}(u)) = \mathbb{C}$ для довільного $\tilde{\zeta}(u) \in \tilde{E}_3(u)$.

Щойно ми показали, що виконуються умови теореми **A** для моногенних функцій в алгебрі \mathbb{A}_{n-m+1}^1 . Тоді в алгебрі \mathbb{A}_{n-m+1}^1 формула (3.6) для моногенної в області $\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)}$ функції $\tilde{\Phi}_u(\tilde{\zeta}(u))$ має вигляд

$$\tilde{\Phi}_u(\tilde{\zeta}(u)) = \frac{1}{2\pi i} \int_{\gamma} \left(\tilde{F}(t) + \sum_{s=m+1}^n I_s \tilde{G}_s(t) \right) (t - \tilde{\zeta}(u))^{-1} dt. \quad (5.11)$$

Потрібна нам формула (5.4) буде прямим наслідком рівностей (5.9) та (5.11), якщо ми покажемо, що можна покласти $\gamma \equiv \Gamma_u$, $F_u \equiv \tilde{F}$ і $G_s \equiv \tilde{G}_s$ для таких s , що $I_u I_s = I_s$. Покажемо це.

З рівності (5.10) випливає, що цилінди $\Pi_\zeta(u) \subset E_3$ та $\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}(u)} \subset \tilde{E}_3(u)$ відповідними функціоналами f_u та f відображаються в одну і ту ж область D комплексної площини \mathbb{C} . А це означає, що функції F_u і \tilde{F} , а також функції G_s і \tilde{G}_s голоморфні в одній і тій самій області D . Отже, ми можемо покласти $F_u \equiv \tilde{F}$ і $G_s \equiv \tilde{G}_s$ в D .

Оскільки криві інтегрування γ і Γ_u лежать в області D , то ми можемо взяти $\gamma \equiv \Gamma_u$. Більше того, оскільки за теоремою **A** крива Γ_u в рівності (5.8) охоплює точку $f_u(\zeta) = x + a_u y + b_u z$, то внаслідок рівності (5.10) крива $\gamma \equiv \Gamma_u$ охоплює спектр точки $\zeta(u)$ — точку $f(\tilde{\zeta}(u)) = x + a_u y + b_u z$. А це нам і потрібно. Теорему доведено. \square

Зауваження 5.1. З рівностей (5.3), (5.4) випливає представлення

$$\Phi(\zeta) = I_1 \tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) + \cdots + I_m \tilde{\Phi}_m(\tilde{\zeta}(m)). \quad (5.12)$$

Зауваження 5.2. Теорема 4.1 означає, що функції Φ і $I_u \tilde{\Phi}_u$ при всіх $u = 1, 2, \dots, m$ задовольняють одне й те ж саме диференціальне рівняння виду (1.3).

Зауваження 5.3. Теорема 5.1 стверджує, що для побудови розв'язків диференціального рівняння (1.3) у вигляді компонент моногенних функцій зі значеннями в комутативних алгебрах, достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в алгебрах з базисом $\{1, \eta_1, \eta_2, \dots, \eta_n\}$, де $\eta_1, \eta_2, \dots, \eta_n$ — нільпотенти. Тобто кількість таких n -вимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} в яких потрібно вивчати моногенні функції рівна кількості $(n - 1)$ -вимірних комутативних асоціативних комплексних нільпотентних алгебр.

Зокрема, серед двовимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} (яких існує всього дві) достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в бігармонічній алгебрі \mathbb{B} . Серед тривимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} (яких існує всього чотири) достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в двох із них (це алгебри \mathbb{A}_3 і \mathbb{A}_4 в термінах роботи [6]). А серед чотиривимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} (яких існує всього 9, див. [16]) достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в чотирьох із них (це алгебри $\tilde{A}_{3,1}, \tilde{A}_{3,2}, \tilde{A}_{3,3}, \tilde{A}_{3,4}$ з таблиці 9 роботи [17], див. також теорему 5.1 в роботі [18]). Серед усіх п'ятавимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} (яких існує всього 25, див. [16]) достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в дев'яти із них (таблиці множення усіх цих 9 нільпотентних чотиривимірних алгебр наведено в теоремі 6.1 з роботи [18]). І нарешті серед

усіх шестивимірних комутативних асоціативних алгебр з одиницею над полем \mathbb{C} достатньо обмежитись вивченням моногенних функцій в 25-ти із них (усі ці 25 нільпотентних п'ятивимірних алгебр наведено в таблиці 1 з роботи [19]). Відомо також (див. [20]), що починаючи з розмірності 6 множина усіх попарно неізоморфних нільпотентних комутативних алгебр над \mathbb{C} є нескінченною.

Зауваження 5.4. Теорема 5.1 залишається справедливою для випадку, коли ми будемо розглядати функції $\Phi : \Pi_\zeta \rightarrow \mathbb{A}_n^m$ змінної $\zeta := \sum_{r=1}^k x_r e_r$, $2 \leq k \leq 2n$, яка моногенна в області $\Pi_\zeta \subset E_k$. При цьому замість теореми A необхідно використовувати теорему 1 з роботи [21].

Продемоструємо теорему 5.1 на алгебрах, які розглядалися в прикладах 4.1 та 4.2.

Приклад 5.1. Отже, розглядаємо алгебру \mathbb{A}_3^2 з таблицею множення (4.12). Для алгебри \mathbb{A}_3^2 алгеброю виду $1 \oplus_s N$ є бігармонічні алгебри \mathbb{B} з таблицею множення (4.13).

Відповідно до представлення (3.6), кожна моногенна функція Φ зі значеннями в алгебрі \mathbb{A}_3^2 подається у вигляді

$$\Phi(\zeta) = F_1(\xi_1)I_1 + F_2(\xi_2)I_2 + \left((a_3y + b_3z)F'_2(\xi_2) + G_3(\xi_2) \right)I_3 \quad (5.13)$$

$$\forall \zeta \in \Pi_\zeta, \quad \xi_u = x + a_uy + b_uz, \quad u = 1, 2,$$

де F_1 — деяка голоморфна функція в області D_1 , а F_2, G_3 — деякі голоморфні функції в області D_2 . Оскільки в \mathbb{A}_3^2 $m = 2$, то геометрично область Π_ζ є перетином двох нескінчених циліндрів: $\Pi_\zeta = \Pi_\zeta(1) \cap \Pi_\zeta(2)$.

Зауважимо, що представлення (5.13) раніше було отримано в роботі [8]. Крім того, функція (5.13) задовольняє деяке диференціальне рівняння вигляду (1.3).

Подамо функцію (5.13) у вигляді (5.3):

$$\Phi(\zeta) = \Phi(\zeta)I_1 + \Phi(\zeta)I_2 =: \Phi_1(\zeta) + \Phi_2(\zeta), \quad (5.14)$$

де $\Phi_1(\zeta) = F_1(\xi_1)I_1$ — моногенна функція в циліндрі $\Pi_\zeta(1)$, а функція

$$\Phi_2(\zeta) = F_2(\xi_2)I_2 + \left((a_3y + b_3z)F'_2(\xi_2) + G_3(\xi_2) \right)I_3$$

моногенна в циліндрі $\Pi_\zeta(2)$.

Перейдемо до розгляду моногенних функцій в алгебрі \mathbb{B} . З представлення (3.6) випливає, що кожна моногенна функція $\tilde{\Phi}$ зі значеннями в алгебрі \mathbb{B} подається у вигляді

$$\tilde{\Phi}(\tilde{\zeta}) = \tilde{F}(\tilde{\zeta}) + \left((a_3y + b_3z)\tilde{F}'(\tilde{\zeta}) + \tilde{G}(\tilde{\zeta}) \right) I_3 \quad \forall \tilde{\zeta} \in \tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}}, \quad \tilde{\xi} = f(\tilde{\zeta}), \quad (5.15)$$

де \tilde{F}, \tilde{G} — деякі голоморфні функції в області D . Область $\tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}}$ є нескінченним циліндром. Рівність (5.15) для спеціального випадку встановлена в роботі [15].

Теорема 5.1 стверджує наступне:

1) в алгебрі \mathbb{B} існує трійка векторів $1, \tilde{e}_2(1), \tilde{e}_3(1)$, яка задовольняє те ж саме характеристичне рівняння що й трійка $1, e_2, e_3 \in \mathbb{A}_3^2$. При цьому, будуть виконуватись співвідношення $\xi_1 \equiv \tilde{\xi}, D_1 \equiv D$ і, крім того, існує моногенна в \mathbb{B} функція $\tilde{\Phi}$ така, що

$$I_1 \tilde{\Phi}(1) = \Phi_1(\zeta). \quad (5.16)$$

2) в алгебрі \mathbb{B} існує трійка векторів $1, \tilde{e}_2(2), \tilde{e}_3(2)$, яка задовольняє те ж саме характеристичне рівняння що й трійка $1, e_2, e_3 \in \mathbb{A}_3^2$. При цьому, будуть виконуватись співвідношення $\xi_2 \equiv \tilde{\xi}, D_2 \equiv D$ і, крім того, існує моногенна функція $\tilde{\Phi}$ така, що

$$I_2 \tilde{\Phi}(2) = \Phi_2(\zeta). \quad (5.17)$$

Потрібні трійки векторів $1, \tilde{e}_2(1), \tilde{e}_3(1)$ та $1, \tilde{e}_2(2), \tilde{e}_3(2)$ були знайдені у прикладі 4.1. Розглянемо випадок 1). Дійсно, для трійки (4.14) маємо $\tilde{\zeta}(1) = x + a_1y + b_1z \equiv \xi_1 \equiv \tilde{\xi}, D_1 \equiv D$. Покладемо $\tilde{F} \equiv F_1$, $\tilde{G} \equiv G_3$ в D . Тоді рівність (5.15) перепишеться у вигляді

$$\tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) = F_1(\xi_1) + \left((a_3y + b_3z)F'_1(\xi_1) + G_3(\xi_1) \right) I_3. \quad (5.18)$$

Помноживши рівність (5.18) на I_1 , переконуємося у справедливості рівності (5.16).

Розглянемо випадок 2). Дійсно, для трійки (4.15) маємо

$$\tilde{\zeta}(2) = x + y\tilde{e}_2(2) + z\tilde{e}_3(2) = x + a_2y + b_2z + a_3xI_3 + b_3yI_3.$$

Очевидно, що $f(\tilde{\zeta}(2)) = x + a_2y + b_2z \equiv \tilde{\xi}, D_2 \equiv D$. Покладемо $\tilde{F} \equiv F_2$, $\tilde{G} \equiv G_3$ в D . Тоді рівність (5.15) перепишеться у вигляді

$$\tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2)) = F_2(\xi_2) + \left((a_3y + b_3z)F'_2(\xi_2) + G_3(\xi_2) \right) I_3. \quad (5.19)$$

Помноживши рівність (5.19) на I_2 , переконуємося у справедливості рівності (5.17).

Таким чином, справедлива рівність (5.12):

$$\Phi(\zeta) = I_1 \tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) + I_2 \tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2)),$$

де Φ приймає значення в алгебрі \mathbb{A}_3^2 , а $\tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)), \tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2))$ приймають значення в \mathbb{B} .

Приклад 5.2. Отже, розглядаємо алгебру \mathbb{A}_5^3 з таблицею множення (4.16). Для алгебри \mathbb{A}_5^3 алгеброю виду $1 \oplus_s N$ є алгебра \mathbb{A}_4 з таблицею множення (4.17).

Відповідно до представлення (3.6), кожна моногенна функція Φ зі значеннями в алгебрі \mathbb{A}_5^3 подається у вигляді

$$\begin{aligned} \Phi(\zeta) = & F_1(\xi_1)I_1 + F_2(\xi_2)I_2 + F_3(\xi_3)I_3 + \left((a_4y + b_4z)F'_3(\xi_3) + G_3(\xi_3) \right)I_4 + \\ & + \left((a_5y + b_5z)F'_1(\xi_1) + G_5(\xi_1) \right)I_5 \end{aligned} \quad (5.20)$$

$$\forall \zeta \in \Pi_\zeta, \quad \xi_u = x + a_uy + b_uz, \quad u = 1, 2, 3,$$

де F_1, G_5 — деякі голоморфні функції в області D_1 , F_2 — деяка голоморфна функція в області D_2 , а F_3, G_3 — деякі голоморфні функції в області D_3 . Оскільки для $\mathbb{A}_5^3 \ m = 3$, то геометрично область Π_ζ є перетином трьох нескінченних циліндрів: $\Pi_\zeta = \Pi_\zeta(1) \cap \Pi_\zeta(2) \cap \Pi_\zeta(3)$.

Подамо функцію (5.20) у вигляді (5.3):

$$\Phi(\zeta) = \Phi(\zeta)I_1 + \Phi(\zeta)I_2 + \Phi(\zeta)I_3 =: \Phi_1(\zeta) + \Phi_2(\zeta) + \Phi_3(\zeta), \quad (5.21)$$

де

$$\Phi_1(\zeta) = F_1(\xi_1)I_1 + \left((a_5y + b_5z)F'_1(\xi_1) + G_5(\xi_1) \right)I_5$$

— моногенна функція в циліндрі $\Pi_\zeta(1)$, функція $\Phi_2(\zeta) = F_2(\xi_2)I_2$ моногенна в циліндрі $\Pi_\zeta(2)$, а функція

$$\Phi_3(\zeta) = F_3(\xi_3)I_3 + \left((a_4y + b_4z)F'_3(\xi_3) + G_3(\xi_3) \right)I_4$$

моногенна в циліндрі $\Pi_\zeta(3)$.

Перейдемо до розгляду моногенних функцій в алгебрі \mathbb{A}_4 . З представлення (3.6) випливає, що кожна моногенна функція $\tilde{\Phi}$ зі значеннями в алгебрі \mathbb{A}_4 подається у вигляді

$$\begin{aligned} \tilde{\Phi}(\tilde{\zeta}) = & \tilde{F}(\tilde{\xi}) + \left((a_4y + b_4z)\tilde{F}'(\tilde{\xi}) + \tilde{G}_3(\tilde{\xi}) \right)I_4 + \\ & + \left((a_5y + b_5z)\tilde{F}'(\tilde{\xi}) + \tilde{G}_5(\tilde{\xi}) \right)I_5 \quad \forall \tilde{\zeta} \in \tilde{\Pi}_{\tilde{\zeta}}, \quad \tilde{\xi} = f(\tilde{\zeta}), \end{aligned} \quad (5.22)$$

де $\tilde{F}, \tilde{G}_3, \tilde{G}_5$ — деякі голоморфні функції в області $D \subset \mathbb{C}$. Область $\tilde{\Pi}_{\zeta}$ є нескінченною циліндром.

Для трійки (4.19) алгебри \mathbb{A}_4 маємо

$$\tilde{\zeta}(1) = x + y\tilde{e}_2(1) + z\tilde{e}_3(1) = x + a_1y + b_1z + a_5xI_5 + b_5yI_5.$$

Очевидно, що $f(\tilde{\zeta}(1)) = x + a_1y + b_1z = \xi_1 \equiv \tilde{\xi}$, $D_1 \equiv D$. Покладемо $\tilde{F} \equiv F_1$, $\tilde{G}_3 \equiv G_3$, $\tilde{G}_5 \equiv G_5$ в D . Тоді рівність (5.22) перепишеться у вигляді

$$\begin{aligned} \tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) &= F_1(\xi_1) + \left((a_4y + b_4z)F'_1(\xi_1) + G_3(\xi_1) \right) I_4 + \\ &+ \left((a_5y + b_5z)F'_1(\xi_1) + G_5(\xi_1) \right) I_5. \end{aligned} \quad (5.23)$$

Помноживши рівність (5.23) на I_1 , переконуємося у справедливості рівності

$$I_1 \tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) = \Phi_1(\zeta).$$

Для трійки (4.20) алгебри \mathbb{A}_4 маємо

$$\tilde{\zeta}(2) = x + y\tilde{e}_2(2) + z\tilde{e}_3(2) = x + a_2y + b_2z.$$

Очевидно, що $f(\tilde{\zeta}(2)) = \tilde{\zeta}(2) = x + a_2y + b_2z = \xi_2 \equiv \tilde{\xi}$, $D_2 \equiv D$. Покладемо $\tilde{F} \equiv F_2$, $\tilde{G}_3 \equiv G_3$, $\tilde{G}_5 \equiv G_5$ в D . Тоді рівність (5.22) набуде вигляду

$$\begin{aligned} \tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2)) &= F_2(\xi_2) + \left((a_4y + b_4z)F'_2(\xi_2) + G_3(\xi_2) \right) I_4 + \\ &+ \left((a_5y + b_5z)F'_2(\xi_2) + G_5(\xi_2) \right) I_5. \end{aligned} \quad (5.24)$$

Помноживши рівність (5.24) на I_2 , переконуємося у справедливості рівності

$$I_2 \tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2)) = \Phi_2(\zeta).$$

Нарешті, для трійки (4.21) отримуємо

$$\tilde{\zeta}(3) = x + y\tilde{e}_2(3) + z\tilde{e}_3(3) = x + a_3y + b_3z + a_4xI_4 + b_4yI_4.$$

Очевидно, що $f(\tilde{\zeta}(3)) = x + a_3y + b_3z = \xi_3 \equiv \tilde{\xi}$, $D_3 \equiv D$. Покладемо $\tilde{F} \equiv F_3$, $\tilde{G}_3 \equiv G_3$, $\tilde{G}_5 \equiv G_5$ в D . Тоді рівність (5.22) перепишеться у вигляді

$$\begin{aligned} \tilde{\Phi}_3(\tilde{\zeta}(3)) &= F_3(\xi_3) + \left((a_4y + b_4z)F'_3(\xi_3) + G_3(\xi_3) \right) I_4 + \\ &+ \left((a_5y + b_5z)F'_3(\xi_3) + G_5(\xi_3) \right) I_5. \end{aligned} \quad (5.25)$$

Помноживши рівність (5.25) на I_3 , переконуємось у справедливості рівності

$$I_3 \tilde{\Phi}_3(\tilde{\zeta}(3)) = \Phi_3(\zeta).$$

Таким чином, справедлива рівність (5.12):

$$\Phi(\zeta) = I_1 \tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1)) + I_2 \tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2)) + I_3 \tilde{\Phi}_3(\tilde{\zeta}(3)),$$

де Φ приймає значення в алгебрі \mathbb{A}_5^3 , а $\tilde{\Phi}_1(\tilde{\zeta}(1))$, $\tilde{\Phi}_2(\tilde{\zeta}(2))$, $\tilde{\Phi}_3(\tilde{\zeta}(3))$ приймають значення в \mathbb{A}_4 .

Список літератури

- [1] P. W. Ketchum, *Analytic functions of hypercomplex variables* // Trans. Amer. Math. Soc., **30**(4) (1928), 641–667.
- [2] M. N. Roșculeț, *Algebrel infinite asociate la ecuații cu derivate parțiale, omogene, cu coeficienți constanți de ordin oarecare* // Studii și Cercetări Matematice, **6**(3–4) (1955), 567–643.
- [3] M. N. Roșculeț, *Algebrel infinite, comutative, asociate la sisteme de ecuații cu derivate parțiale* // Studii și Cercetări Matematice, **7**(3–4) (1956), 321–371.
- [4] A. Pogorui, R. M. Rodriguez-Dagnino and M. Shapiro, *Solutions for PDEs with constant coefficients and derivability of functions ranged in commutative algebras* // Math. Meth. Appl. Sci., **37**(17) (2014), 2799–2810.
- [5] I. P. Mel'nicenko, *The representation of harmonic mappings by monogenic functions* // Ukr. Math. J., **27**(5) (1975), 499–505.
- [6] И. П. Мельниченко, С. А. Плакса, *Коммутативные алгебры и пространственные потенциальные поля*. – К.: Ин-т математики НАН Украины, 2008. – 230 с.
- [7] S. A. Plaksa, V. S. Shpakovskii, *Constructive description of monogenic functions in a harmonic algebra of the third rank* // Ukr. Math. J., **62**(8) (2011), 1251–1266.
- [8] S. A. Plaksa, R. P. Pukhtaevich, *Constructive description of monogenic functions in a three-dimensional harmonic algebra with one-dimensional radical* // Ukr. Math. J., **65**(5) (2013), 740–751.

- [9] R. P. Pukhtaievych, *Monogenic functions in a three-dimensional harmonic semi-simple algebra* // Zb. Pr. Inst. Mat. NAN Ukr., **10**(4–5) (2013), 352–361.
- [10] S. A. Plaksa, V. S. Shpakivskyi, *Monogenic functions in a finite-dimensional algebra with unit and radical of maximal dimensionality* // J. Algerian Math. Soc., **1** (2014), 1–13.
- [11] S. A. Plaksa, R. P. Pukhtaievych, *Constructive description of monogenic functions in n -dimensional semi-simple algebra* // An. St. Univ. Ovidius Constanța, **22**(1) (2014), 221–235.
- [12] E. Cartan, *Les groupes bilinéaires et les systèmes de nombres complexes* // Annales de la faculté des sciences de Toulouse, **12**(1) (1898), 1–64.
- [13] Э. Хилле, Р. Филиппс, *Функциональный анализ и полугруппы*. — М.: Изд-во иностр. лит., 1962. — 829 с.
- [14] V. S. Shpakivskyi, *Constructive description of monogenic functions in a finite-dimensional commutative associative algebra* // Adv. Pure Appl. Math., **7**(1)(2016), 63–75.
- [15] S. V. Grishchuk, S. A. Plaksa, *Monogenic functions in a biharmonic algebra* // Ukr. Math. J., **61**(12) (2009), 1865–1876.
- [16] G. Mazzola, *Generic finite schemes and Hochschild cocycles* // Comment. Math. Helvetici, **55**(1980), 267–293.
- [17] D. Burde, W. de Graaf, *Classification of Novikov algebras* // Applicable Algebra in Engineering, Communication and Computing, **24**(1) (2013), 1–15.
- [18] A. S. Hegazim, H. Abdelwahab, *Classification of five-dimensional nilpotent Jordan algebras* // Linear Algebra and its Applications, **494**(2016), 165–218.
- [19] B. Poonen, *Isomorphism types of commutative algebras of finite rank over an algebraically closed field* // Contemp. Math., **463**(2008), 111–120.
- [20] Д. А. Супруненко, *О максимальных коммутативных подалгебрах полной линейной алгебры* // Успехи мат. наук, **11**(3) (1956), 181–184.

- [21] V. S. Shpakivskyi, *Monogenic functions in finite-dimensional commutative associative algebras* // Zb. Pr. Inst. Mat. NAN Ukr., **12**(3) (2015), 251–268.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Віталій Станіславович Шпаківський
Інститут математики НАН України,
вул. Терещенківська, 3, Київ, Україна
shpakivskyi86@gmail.com